

Ezen lapok bétűt kivéve naponta jelennek meg. Hírlapok ára félre Pozsonyban Pesten helyben boríték nélkül 7 ft, postán borítékban beleértve 8 ft 12 kr, határon kívül 9 ft 12 kr. p. p. A hirdetések minden nap egyszer használtatva minden sorért vagy ennek helyéért 5 p. kr., a kettős sorért pedig 10 p. kr. fizetnek.

Csütörtök

874.

Junius 29. 1848.

Előfizetési tábla a kiadó-hivatalban, ventur-útcza Szerer-házban 114. sz. alatt. Földesint, és Pesten hatvan utczai Horváth-házban 883. sz. alatt földesint és minden kir. postahivatalnál. — Ausztriai birodalomban és külföldre menendő példányok csak a bécsi császári királyi postahivatalnál rendelhetők meg.

BUDAPESTI HIRADÓ.

Nemzetiségek és osztályok közt béke! Monarchia! Alkotmányos szabadság, rend, törvényesség!

Előfizetési hirdetés.

E hónap végével lapunk visszaköltözik rendes szállására, Budapestre. Megjelenik ezután is a mostani formában, valamivel tán még sü-
rűbb nyomssal, vasárnapot és a főbb ünnepeket kivéve, mindennap. Ára oleőbb lesz mint eddig: helyben a kiadóhivatalban, félre 6 ft pp., házhoz hordva 6 ft 30 kr, postán borítékban hatszor küldve 8 ft, kevesebbszer 7 ft 12 kr pp. Az előfizetést e hónapban itt Pozsonyban elfogadja a kiadóhivatal, ventur-útcza 114. sz. alatt; Pesten ideiglenesen, Geibel Károly udvari könyvtáros a Kristóf-téren; vidéken minden postahivatal, az ausztriai birodalomban s külföldön lakók számára a bécsi cs. kir. főpostahivatal.

TARTALOM Királyi szót a csajkások- és határörökhöz. — Kinevezések. — Hivatalos értesítések. — Követválasztások. — Fővárosi hírek. — Pest. — Vágbeszterce aljáról. — Sáros. — Hírfüzér. — A zsidókról (folytatás.) — Ausztria. — Franciaország. — Poroszország. — Anglia. — Oláhország. — Hirdetések.

Királyi szót a csajkások- és határörökhöz. **Első Ferdinánd** isten kegyelméből stb. — Minden hű csajkásainkat s határörökeinket: Folyó évi jun. 10-én kelt nyilatkozványunkban intettünk titeket, hogy a közetke lopódzott lázítóknak, kik vakbuzgó sugallataikkal titeket irántunk s felséges őseink iránt sokszor bebizonyított hűségtek- s engedelmességtekben különféle ámitások által megtántorítani igyekeznek, hitelt ne adjatok: ennél fogva sajnálkozással értettük, mikép többen a csajkások és a pétervárad határörök közül ezen ámitások által tévutra vezetettvén, császári vagyonunkhoz nyulni s 8 ágyút maguknak eltulajdonítani vakmerősködtek, sokan határörökeink közül lakhelyeiket elhagyva czél nélkül tévelyegnek, s földjeiket munkálatlanul hagyják, sőt felebbvalóik ellen nyílt lázadásra keltek.

Ezennel intünk benneteket még egyszer, hogy csendre és engedelmességre térjétek, a 8 ágyút azonnal visszaállítsátok, családaitokhoz visszatérvén, földjeiteket műveljétek, s így magokatok császári kegyelmünkre érdemekek tegyétek. — Sehonnem sem fenyeget titeket veszély, vallástok s nyelveitek megvédjük, s mi a ti gyűlöletek által előnkbe terjesztendő törvényes kérelmeiteket s ohajtásaitokat atyai készséggel teljesíteni, s titeket, mint istenben nyugzó felséges atyánkat, tovább is óltalmazni s védeni fogunk; de egyszermind nyilváníjuk, hogy a nektek kihirdetett legfelsőbb parancsaink iránti engedelmességet nem tűrjük, s azoknak megszegői ellen érdemük szerint intézkedünk. Eltévedtetek! térjétek engedelmességre, s akkor mi titeket császári kedvezésünk s kegyelmünkről biztosítunk. — Kelt tiroli fővárosunkban Innsbruckban jun. 16-án, 1848. **Ferdinánd** s. k.

Kinevezések.

Főispánul Nyitrában báró Jeszenák János, Szerémben idős gróf Pejacevich László, felső-szolnoki főispánul: Wéer Farkas; hunyadinak: gróf Kun Gotthárd; dobokainak: gróf Bélydy Ferencz, alsó-fejérinek: báró Kemény István, felső-fejérinek: Horváth János; kükküllőinek: b. Bánffy János; fogarasi főkapitányak: idős gróf Bethlen Gábor nevezettek ki. — **István**, nádor királyi helytartó.

Hivatalos értesítések.

Ő cs. kir. felsége báró Hrabovszky János kir. biztoshoz jun. 16. kelt legf. kéziratot küldte, a tévutra vezetett csajkások- és határörökhöz intézett proclamatival, felhatalmazván a kir. biztos urat, hogy azt, ha még a jun. 10. manifestum után szükséges, közzé tegye; az ingerültség lecsillapítására czélzó eszközöket pedig a minden józan engedményekre kész magyar ministerium elé terjeszse.

A belügyministeriumban az ígató hivatal mint föléges megszüntetettvén, ugy a beigtatás mint a kiadás egyesítettet. Az egésze egy irattárnok ügyel fel, két alosztálylyal, mellyek közül egyik az irattár, másik az iroda. Az irattár tagjai kinevezettek. Napdíjok többé nem alkalmaztatnak.

A f. évi junius 9-én tartott ministeri tanács határozata szerint a magyar kormány bel- és külfölddel előadandó oly pénzügyekben, mellyek tőzséri közbenjárás kívánanak, Vodianer Samu ur és fia kormányi bankárokkul választattak. Ferencz Károly főherczeg az ő felsége gyengékedése ideje alatt reáruházott kormányzó hatalmat el nem fogadván, ugyanaz János főherczegre bizott, — és így, a magyarországi gyűlés megnyitására alkalmasint Ferencz József főherczeg fog mint királyi bizos kiküldetni.

Ő cs. kir. felsége, f. évi jun. 13. kelt kegy. kéziratánál fogva, művész hazánkfa Markó tájfestész által készített két egyszerű tájképet, ezernyolczszáz pfgó forintot megváltani, s ajándékul a nemzeti museumnak átadni rendelte.

Ugyancsak ő felsége szép reményekre jogosító fiatal hazánkfiát Czélkúti Züllich Rudolfot, ki jelenleg a római akademiában a szobrászatot gyakorolja, s kitől nemzeti museumunk is már egy pár jeles művet bir, azon két évre, mellyet tökéletes kiképzése végett még Rómában

töltend, évenként hatszáz pengő forintnyi ösztöndíjjal ellátni méltóztatott.

A honvéd-seregbeli orvosok tisztai ranggal birandnak, öltönyük a főtisztokéhoz hasonló lesz, a főorvos egy arany borítékvonallal atillája nyakgallérán fog megkülönböztetett, az orvosok széles karimájú, lapos tetejű fekete kalapot viselendnek struczollal.

Filó Keresztély volt k. kamr. titoknok a keresk. osztályba a harminczadi ügynél titoknokká nevezetett.

A haza javára Budapestén jun. 21. ajándékkép 131,998 ft. 30² kr., kölesönkép 227,896 ft. 39 kr. adatot be.

B. Bechtold altábornagy mellé segédtsiztül gr. Károlyi Ede nevezetett ki nemzetőrségi kapitányi ranggal és díj nélkül.

A honvéd-sereg és nemzetőrséghez újabb tisztai kinevezések közöltettek.

cs. kir. felsége Schiller Frigyes, Budaváros örme-terét, bud. József nádor cs. k. f. h. haláláról kiadott „Gyászemlék” czimű munkáért egy 12 arany nehéz érdempénzzel mélt. legk. megjutalmazni.

Hivatalos tudósítás „nem hivatalos rész”-ben.

A P. H. írja, miszerint nagy meglepetéssel vétett az azon tudósítás, melly szerint a ministerium által Mezőhegyesre az ottani katonai ménes átvételére küldött kormánybizos el nem ismertett. Továbbá ellenséges indulatot tanusit az ó-budai ruha-bizottmány rossz akarata, mellyel fogva egy tisztviselője, az ott készen volt nagyobb mennyiségű setébbarna posztót, a ministerium tudtán kívül, más alkalommal pedig 1500 bornyutarisznyát, b. Balducci Manó ezredes rendelete ellenére, egy főhadikormányi parancsnál fogva máshová szolgáltattott ki, holott mindkét rendbeli cikk a honvédsereg számára volt szólnva. Ataljában a ruhabizottmánytól, a nélkül, hogy a ministerium tudtával nagyobb kiadások történtek volna, minden cikkben hiány találtak, melly rossz akaratú kezeltésre mutató eljárása az ó-budai ruhabizottmányának komolyan rosalya megfédetni rendeltetett; a hadügyminister pedig felszólított, hogy a nevezett bizottmány hivatalnokait, rendelete nélkül, minden legkisebb cikk kiadásától eltiltsa, és a bizottmányba egy tiszta hazafiai jellemű egyént ellenőrként alkalmazzon, kinek ellenjegyzése nélkül semmi ki ne adassék; végre, hogy mind az illető főhadikormányi egyént, mind a ruhabizottmány parancsnokát, kik a kérdéses cikkek elküldését eszközölték, szigorú feleletre vonassa, és az eredményről a ministerelnököt tudósítsa.

Követválasztások.

Borsodm. Miskolczról Szemere Bertalan és Palóczy László. Ugyane megye kövesdi választó kerületéből b. Eötvös József, a csáthiból Gencsi Józsa, a keresztesiből Szemere Bert., a kecsényiből Vadna Miksa, az edényiből Okolicsányi Lajos. — Turóczi. sz. mártóni kerületéből b. Prónay Gábor, a mosócziából Justh György. — Fejérm. alsóthi kerületéből Madarász József, a keresztesiből ugyanaz, a ráczalmásiból Fiáth István, a csákváriból Madarász László. — Bácsm. almási kerületéből Kossuth Lajos. — Tolanm. bonyhádi kerületéből Perczel Miklós, a szegszárdiból Bezeredy Istv., a paksiból Radnics Pál, a pinczehelyiből Bartal György. — Selmeczről Jendrassik Miksa. — Vasm. kisczeli kerületből gr. Batthyány Lajos. — Csongrádm. tépei kerületéből Somogyi Ant., a szegváriból Bogóó Sándor. — H. M. Váshely városából Török Bálint. — Baranyam. üröghi kerületéből gr. Batthyány Kázmér, a bükkösiből Angyal Pál, a dárdaiból Madarász József, a síklőiből Tancsics Mihály, a mágocsiból Perczel Vincze, a mohácsiból Bencze Ign., a pécsváradiból Hegedűs Imre. — Pécs városából Aidinger Pál. — Mosonmegye zurádfalusi kerületéből Zichy Ant., a sz. jánosiból Imrédy Lipót. — Pozsony városából Neszter József és Hauser Ernő.

Fővárosi hírek.

Pest, jun. 26. Mégis kivittuk a diadalt; az intelligencia győzött, Graebl szombatán Pest városa főbirája Ión, Ritter pedig főügyész.

— Budán ma volt a követválasztás, a várbeliek Házmánt mult két orsz. gyűlési lelkes képviselőjüket, — a vízi városiak pedig Perczel Mórictot választották el. — Pestmegye szentendrei kerületét Ekstein Rudolf, — a

váczi Hajnik Pál, a ráczkevit Nyáry Pál, az abonyi gróf Teleky László fogja képviselni. Pest város holnap fog választani.

— Ujvidékről tegnap több család jött fel, bár a lázadók már széledezni kezdenek. Itt erősen beszélik, hogy a romai sánc melletti táborban nagyon dühög a scorbut.

— Fővárosunkban mindig folynak az elfogatások. Kazda, kinek hatása a vasuti munkásokra igen veszedelmes lehetett volna, kiharancsoltatik az országból, melly iránt oly czudar hálátlanságot követett el. — Az ujvidéki rácz esperes, ki szinte Prágában volt, s többek közt nagy misét tartott a gyülekezethöz, s hazánk ellen igen dühöngött, szinte elfogatott.

— Nálunk már huzamosabb ideje híresztelték, hogy 24-én éjjel revolutio lesz. Mi nem foghattuk meg, ki revoltálna, de azért megtették a kellő előrendeletek. Ugyanazon éjjel Budán is kirukkolt a nemzeti őrség, melly attól félt, hogy lejönnek a szentendrei ráczok. Megfoghatatlan, miként lehet elhinni, hogy az a körülbelül 800 tegyverfogható szentendrei rácz meg fogja rohanni Budapestet; az igaz, szombaton este nagy csoportozás volt Szent-Endrén, t. i. a választók összejöttek, s éltették követjelejtjüket, kit tegnap ágyudurrogás közt hoztak le egy hajón; ez az ágyudurrogás is tömérdek embert összeszalasztott, — megint volt, ki azt hitte, hogy ostromolni, s ölni jöttek le. Valóban furcsa lény némely ember.

— Pulszky szombaton szállt ki Vácra, s ment Szécsényre, hol a kath. papok minden ízgatása daczára követő fog választani.

— Verőczemegyében többséget vívott ki pártunk, s így Jankovich László a törvényesen kinevezett főispán f. hó 30-án fogja elfoglalni az elnöki széket.

— Beszélik, hogy Majláth Antal gróf a volt fő-kanczellár Zemplén egyik kerületét fogja képviselni.

— Innsbruckból jött hír szerint még valószínű, hogy lejövendő királyunk. A nádor 28-ra váratik.

— Önkénytesek mind Adonyban, mind Szolnokban a legnagyobb lelkesedéssel fogadtattak: az egyik zászlój, ma már Szegeden lesz.

— A nádor a belügyminister ajánlatára b. Vay Miklóst teljes hatalommal küldte rendfentartási biztosul Erdélybe.

— A fumei új kormányzó gróf Erdődy János lemondott hivataláról. — A szerémi új főispánul gr. Pejacevich Lászlóval egy általában nines megelégedve az ottani magyar párt, melly Zsitvay alispánt ohajította s ajánlotta. Mi részünkről igen czélszerűnek tartjuk, hogy Pejacevich nevezetett ki, mert Szerémben neki lehet kiterjedt rokoni összeköttetésénél fogva a legnagyobb befolyása.

Pest, junius 25-én.

□ A követek nagyrésze megvan választva. A kormánypárt emberei rendszerint renndel scsendben választatnak meg, az értelmiség ily diadalát! Az ellenkező választások a nép ámitása, félrevezetése, megvesztegetése eredményeiként mutattnak be! S van bálulás s csodálkozás, miszerint nem minden egy bizonyos párt inye szent történi.

A párt, melly a szabadszólást egyedáru gyanánt magának követelte, most a szabadválasztással is ugy kívánna tenni.

Legmulatságosabb, miszerint most veszi magát észre, mikép a nép vezetése nincsen teljesen kezében, mint egyelőre vélte, s vannak emberek, kik bátorkodnak kívülök a nép vezérletére feltolakodni!

Nem akarunk a korteskedéseknek, nem kívált a korteskedés legundokabb nemének — értjük a nép vallásos hitével bűnös visszaélést, annak világi czélokra felhasználását — apológiát írni, de nem állhatjuk meg, mi szerint viszont ne csodálkozzunk azokon, kik politikai tévedéseiknek természetes és ki sem maradhatott következményeit most elvállalni nem akarják!

Olvasunk jeremiádot: „a nyers erő győzött az értelmiségen”, — „a választások nem országos, hanem helybeli szűk körű szempontokból intéztettek” ugyanazon pártbeliek küzdenek egymás ellen, a választóhely személyeskedés csatapiaczává alacsonyítottak.” stb.

Hozzá adjuk ezekhez, miszerint az ólmos botos capacitatiók nem hogy divatból ki mentek volna, mint némely optimisták remélték, de sőt valóságos hadjáratokká

fejlődtek ki. Több helyeken a választások közbejött vérengzések miatt meg sem tartathattak. Új személyek, a régi bűnök! Hasonló ok, hasonló eredmény!

Midőn a rögtönzött átalakulás felett még április hóban szemlét tartanánk, így szólottunk „meglehet, jó vezetői lesznek népünknek, de az ellenkező is szintugy meg lehet!”

Az eredmény igazolt bennünket.

A választás érvényessége vagy érvénytelensége felett az országgyűlés ítél. De mi móddal jár el ebben? Erre nézve semmi vezérfonál nincs kezünkben.

A Pesti hírlap ajánlja, miszerint minden oly választás, mellynél hogy megvesztegetés, vagy csak ámtás is közbejött — bebizonyítatik — semmisséssék meg.

A vesztegetésre nézve oly világos meghatározással, mi szerint rajta pénzzel vagy más adományokkal eszközölt vesztegetést értünk — osztjuk a Pesti hírlap nézetét.

De az ámtásra nézve nem lehetünk egy véleményen. Nem pedig azért, mert az ámtásnak meghatározása nélkül, hogy pártkérdéssé ne tegyék a választás törvényessége megítélését — teljes lehetetlen.

Példával világosabb lesz. N. választókerületben N. követjelöltre azért szavazott a nép, mert a követ maga, vagy nevében emberei azt ígérték, mi szerint az országgyűlésen kieszközi, hogy a szőlődezsma eltörültesse, az irtványföldök ingyen maradjanak birtokosaiknál, a majorsági szelvények se fizessenek többé taxát, korcsmát s mászászket tartani mindennek szabad legyen; ellenben ha a kijelöltre nem szavaznak, majd olyan jön követ-ségbe, ki a robotot, dezsmat visszaállítja. stb.

Vagy pedig Y. választókerületben azért szavazott N. követjelöltre a nép, mert a követ azt mondá „látjátok buzgó catholikus hívek, mint nő napról napra azon istentelenek száma, kik az egyedül idévezítő hitet, mellyben atyáitok boldogul éltek, s haltak — gúnytárgyává tenni nem iszonyodnak, kik nem kevesebbet ferralnak elméjükben, mint benneteket eretnekké tenni, az egyház szolgáit pedig igaz tulajdonaikkal kifosztani törekednek. — Hogy ez ne történhessék, küldjétek engemet, lelki atyáitokat, követül stb.”

Sajnos, hogy a politikai hitvallások illy alakban tételenek le! de azért azok még sem tekintethetnek másnak, mint ad hominem alkalmazott politikai hitvallásoknak. A küldők véleménye, s politikai érettsége, vagy is akarjuk mondani — éretlenségére mellett kiáltóbb bizonyosságok nem szólhatnának.

S ha tetszett a nemzet sorsa elhatározásánál tényező-kül felvenni elemeket, mellyek ekép nyilvánítják akarataikat, a követett politikát minden következményivel el kell vállalni.

Sajnos — ujra mondom — illy véleményekkel találkozni alkotmányos szabad választóknál, de a vélemény szabad marad mégis. A követet, mint szabadon választott képviselőt el kell fogadni.

S szolgáljon minden pártoknak intésül, mi szerint a szenvedélyek tengerére lépni veszedelmes; a kormány pedig s követek tanulják meg, miszerint arra, hogy a nép maga intézze sorsát, nem elég ötlet erre felszabadítani, hanem mindenképpen felett késsé tenni reá.

Népválasztás for ever!

Milly kevés tapintat van a népben, megválasztani emberét, vagyis a nép által felkarolt demagogok milly csekély fokán állanak a politikai képzettségnek — szolgáljon például egy párbeszéd, melly egy valaki s Tancsics Mihály között, ki eddig tudunkra két helyen választatott el követül — e napokban történt.

Valaki: Hallja kend, honnét lesz kend követ?

Tancsics. Csabáról és Siklósról.

Valaki. Csak nem lesz kend két helyről követ?

Tancsics. Miért ne! A követségnek bizodalom alapja, bennem mindkét helyen biztak, miért ne lehetnék mind kettőnek követe?

Valaki. Hm, már látom, utóljára kend maga akar lenni az országgyűlés!!

Nem is lenne rossz, minél több voksot szedni össze! Hát még az öt-öt forintocskát mit vétett?

Eszmetársulatnál fogva eszünkbe jut, miképen eddig-ele a volt szokás, hogy a követté választott tisztviselő napidíját is, tisztviselői fizetését is szedte. Ez mindig hiba volt, mert két urnak szolgálni nem lehet, s ki miért meg nem szolgál, azért igazság s becsület szerint fizetést sem huzhat. Most azonban változott is a helyzet. A követ három évre választatik. Addig tehát tisztviselői hivatalában el nem járhat. Azután annyi és sürgetőszüksége van a nemzetnek, hogy egy emberre két fizetést nem pazarolhat. Vagy elvégezik a honmaradott tisztársak a követ teendőjét is, vagy nem: első esetben fölösleges volt annyi tisztviselő, második esetben újat kell helyére választani, hogy a közőj ne szenvedjen.

E rendszabályt ajánljuk a ministeriumnak, s a hatóságoknak. Nem reméljük, hogy a ministeri hivatalnokok, ha követek lesznek — hivatalaikat s fizetésüket megtartsák, valamint a hatóságoknál is a teendők halaszthatatlansága okvetlenül szükségessé teend a helyettesítéseket.

V á g - B e s z t e r e z e a l j á r ó l (Trencsinme-gye). Drága honunk új átalakulása korszakában a magyar journalistika terén Trencsinme-gye mozgalmairól tudósításokat olly ritkán talál a t. olvasó közönség, hogy e nemes irányu me-gye létéről is majdnem kételkedni kell a magyarjaku testvéreknek, vagy épen azon gondolatra jönie, hogy ezen tót me-gye tán szláv buzgóságánál fogva

tudósításaival érdemesíteni sem akarja a magyar közönséget. Csalátkoznak az így gondolkodók! En nem rég hagyám el Ausztria fővárosát, és a milly leírhatlan örömmel tapasztaltam, hogy a vád, mintha e me-gye felsővidékei a Szlavországról álmodozának, s a magyarok iránt ellenszenvvel viseltetnének — nem igaz: szintolgy fájdalommal kelle majd mindenütt hallanom a más ügyekben páratlan erélyességgel működő ministerium ellen az országgy. törv. cz. tót fordításának hiánya miatt emelt panaszo-kat. A ministeri tanács tárczái átvétele után megígérte a hozott törvények minden honi nyelvekre lefordítását; minek következtében erről gondoskodó erélyes me-gyei tisztikarunk a már meg volt tót fordításról — a ministeriumtól hiteles fordítást várván le mondott. Es fájdalom! két hónap mult, és a fordítás még most sem jött meg. Valóban csodálnunk kell a t. cz. balmagyar-átától, s igazságtól tartó ministerium eljárását, hogy mindéddig oda, a hol arra legnagyobb szükség volna, t. i. a tótóra nem fordítá figyelmét. Es valóban csak a derék tisztviselőség, és a népet felvilágosító papságnak köszönhetjük a béke s rend fel nem bomlását. Különösen megemlíendő e tekintetben T. Kubicza Pál volt országgyűlési követ s jelenleg másod alispánunk. A vág-besztercezi járásban pedig t. Chudovszky J. és sok tekintetben Ullmann László urak; egyébiránt a középponti választmány hathatós munkálkodásának következménye a rend és csend.

Az itt uralkodó szellemet illetőleg, azon örvendetes tudósítással szolgálhatok; hogy a lelkesedés magyar nemzetiségünk iránt olly nagy, mint született magyarjaku testvereink között; sőt a közép sem idegenkednek a magyar nyelv tanulásától, csak arra megkivántató eszközökről gondoskodva legyen. Figyelmeztetjük tehát a cultusministert a tót vidékek tanítóira.

A nemzetörtség itt olly viszhangra talált, hogy a törvénykivánta qualificatiót nem bírók önkényeseknek állottak be, sőt az alkalmatlanok nagy bajjal engedék magokat elmozdítani. E részben nagy ösztönül szolgált a vág-besztercezi járásban Ullmann László ur, mint köz-akaratall megválasztott kapitányunk. — Máj. 14én nagy ájtatosság s ünnepélyvel végeztetett a zászló-szentelés; keresztanya volt Ullmann Karolina szűl. Akaynó lelkes honleány, ki sajátkezűleg készítet két gyönyörű lobogót „éljen a szabadság” s „éljen az egyetértés” felirásokkal, ajándékozott az örseregnek. Az ünnepély nagy-szerűségét emelte a szeplőtelen hazafiságáról ismeretes lelkes főispánó Marczibány Mária, az alakult nemzetör-ség tagjainak mulatságra bizonyos pénzösszeget ajándékozván. — Az e kerületben választandó képviselőnek általános hangulat után U. L. ur állitattik, derék népbírá-t, adjon az ég sok illyet a hazának! A választók dicsé-retére legyen itt említve megvesztegethetlenségük, mely-lyet már eddig is bebizonyítanak, s ennek elgyökerezése nem más munkája, mint Ch. J. folytonos magyarozó szó-noklatai. — A többi képviselőket illetőleg mondhatni, hogy Kubicza Pál általános akarattal karoltatik fel a trencsini kerületben; Kisszuca-Ujhelyen: gr. Csáky Gábor és Martiniczek M.; Csaszán: Vitulay s Grotkovszky; Zsolnán: Bacho s D. J.; Bicsén: Gerometa (segédlelkész) és Marsovszky B.; Bán kívánja a híres Borsitzky Istvánt; Puchon: Ch. J. és N. L. Az első k. i. K. P., U. L., B. J. és Ch. J. valóban megérdemlik e dicső pályára veze-tenő megválasztást. Különösen emelhetem ki U. L. urat, ki ezüstjének nagyobb részét, s tetemes pénzössze-get a haza oltárára letenni nem késett.

A középponti választmány t. hó 12. és követk. napok-nak összeült a választók összeírásának hitelesítését végez-endő. A választások napja t. hó 20ára van kitűzve; milly eredményvel fognak véghez menni, ha a t. szerk. ur szivesen veendő, tudósítandó *). — H. . . . s J.

Sárosból, jun. 13. Szép számmal gyűltünk össze-bizottmányi ülésre, mert egy különös szokatlan hír kerin-gett köztünk; mindenki vágyott tehát megtudni, igaz-e az, mit a csalfa, ámtító hír istennője kinek-kinek fülébe sugott? Nagy várakozás közt megnyílt a bizottmányi ülés, és a mult ülés jegyzőkönyve hitelesítése s alispáni hiva-talos jelentés után előgelesen felolvasatott egy főbírói je-lentés, mellyben az alispánnak s illetőleg a bizottmánynak tudtára adja, miszerint kerületében veszélyes izgatások történnék, nevezetesen a t. főispán ur részéről, de mint-hogy eszrehevét azt, mikép az izgatásban saját személye érdekeltetik, a további nyomozásokkal felhagyott. A je-lentés tartalma ez: Fokormányzónk egyik kedveltjét akarván országgyűlési követté megválasztani, személye-sen izgatott mellette, és pedig egy harmadiknak rovására; de szerencsére a nép nem hívén szavának, azonnal beje-lenté az izgatást a járásbeli főbíróknak; elmondá, mikép Ujházy László főispán ur két fiával Sóvár helységében a bírónál személyesen megjelenén, a helységbeli választó-kat általa összehívátá, de ezek hon nem levén alig jelent meg egykét ember pártja részéről — mert a főispán ur most is pártfőnök, mint volt az előtt — Bujanovics Ru-dolfot kérte megválasztatni a jövő országgyűlésre, ezt tenni szabad, ámbár mint főispánnak jobb leendett hon tartózkodnia, mert ez által csak tekintélyét, hitelét koc-zkázatá a népnél. De már kérelme indokolásával mi leg-alább nem vagyunk megelégedve, nem csak, hanem min-den alkotmányos szabadságot s rendet szerető ember azt károsnak, veszélyesnek fogja tartani. Hadd halljuk! A főispán ur azt mondja: ezt választások követté, mert ez az új rendszer embere, nektek pedig olly emberre van

szükségtek, ki a legujabban hozott és szentesített törvé-nyeket, és ezekben foglalt szabadalmakat a jövő ország-gyűlésen meg fogja erősíteni; már pedig a másik követ-jelölt, a két alispán, a főesperes olly emberek, kik a régi állapotot vissza akarják idézni, tehát ne higgyetek nekik, — majd én elmegyek máshová is, ott ugyan ezt hirde-ten-dő sat. E jelentés folytán felkelt B. F. főügyész, és miután martius 15. utáni politicai hitvallását, melly ugyanaz a Martius 15. előttivel — letévé olly szellemben, mint ön t. szerkesztő ur a Híradó valamelyik számában, midőn a lassu politica bukását és a rögtöninek diadalát fejtegeté — elvei ugyanazonságát hirdeté — előadá a fe-hér tollasok programját, mellyből mindnyájan láthatták, hogy semmi reactionalis törekvésü vagy vallásbeli, hanem józan haladási párt; *) minthogy t. i. martiusi napokban nagy erőmegfeszítéssel szerencsésen átugrottuk az árkot, vigyáznunk kell, nehogy előle orrunkra, de még inkább, hogy hátra ne bukkanjunk az örvénybe, mert itt vas láncz füzendi körül nyakunkat; biztos jól erősített állást kélvén először magunknak készítenünk és ugy tovább haladnunk; ennek okáért megýenk e mozgalmas időkben bizodalmas szívvvel tekintett föl a ministeriumhoz, és ezt hivatalos közlésében ki is jelentette a me-gye, elegendő garantiát lát-ván benne a békés alkotmányos kifejlődésre és haladásra, és ez oka, hogy Ujházy László kinevezését, ki e me-gye roppant nagy többségének rokonszenvét soha sem bírta, csendesen persé minden tisztelkedés nélkül, mert ő annak mindig ellensége volt, minden zaj nélkül iktatta be főis-páni székébe. De ez idő óta fölmerültek olly körülmények, mellyek a bizodalmatlanságot s ellenszenvet, mellyet e me-gye tulnyomó többsége e férfi ellenében már évek óta táplált kebelében, csak megerősíték, szilárdíták. Itt át-térvén szónok t. főispánunk politicai élete leírására tanul-ságot vont abból számunkra, mellynek és a beadott hiva-talos jelentés következtében, minthogy e veszélyes izgat-tás a bizalom utolsó szikráját is — ha az még pislogott, — eloltá kebelünkben; indítványozá szokott erélyességé-vel a főispán iránti bizodalmatlanságot megszavazni, és e szavazatot a ministeriumnak tudtára is adni, egyszermind megkérni, mi szerint Ujházy László sáros-me-gyei főispán-ságától fölmenteni és máshová elhelyezni kegyeskednék; azon reményben levén az indítványozó, miszerint a mini-sterium kihallgatandja igazságos kérelmét e me-gyének, mert meg van győződve, hogy egy me-gye állapota, boldogsága szintugy szívén fekszik a kormányzó ministe-riumnak, mint minmagunknak; a hivatalosan bejelentett büntény iránt pedig nyomozó választmány azonnal ki-küldessék. Ez indítványt a legélnékben pártolák me-gyénk szónokai egy pár ellennyilatkozat irányában, külö-nösen Semsey Albert derék polgártársunk az indítvány támogatására elősorolt némelly a főispán ur által nyilván helyen nem mondani átalott szidalmas kifejezéseket, mellyek minden ember bensejében, különösen miénkben, kik kath. isteni intézeteinkhez most kétszerte nagyobb szentebb pietással ragaszkodunk, a vért torraszták fel, en-nek folytán fölszólítá főispán urat, ha e me-gye, mellyben ő is született és tán halmi is kíván, — békéje, nyugalma szívén fekszik, mondjon le főispáni hivataláról, mert jól tudja, hogy csak a szereteten alapuló bizodalom által kor-mányozhatni békésen a me-gye hajóját az údypart felé. De fájdalom! ez érzékeny ösztínt eszedöz hangok a fő-is-pán ur sziklaszíven megtörték, elutasítván ez magától a tanácsot — mellyre — ugymond — ő nem szorult, és ha tanácsra szüksége lenne, nem a me-gye tulnyomó többségétől és ugy szólván a me-gye színtől, hanem pártjától, néhány barátitól fogna kérni. Miután a tárgy élenken megvitatott, és mi vagy 12en szavunkról elállottunk, az ellenfél pedig szokott fárasztási rendszerből eredő meddő vitázás által jó ideig bennünket nyomorgatott, ámbár a többség világos volt — mint a következtetés megmutatá — a főispán ur szavazatra kitűzte az indítványt, mellynek eredménye volt az, miszerint 5 1/2 óraker a főispán ur maga iránt a bizadalmatlansági szavazatot 216 vokssal 99 ellenében kimondá, és az nap elosztottunk. Más nap a jegy-zőkönyv hitelesítése hurta ki az egész időt; nem igen

*) Nem lesz talán fölösleges a sáros-me-gyei fehér tolla-sok annyira gyanúsított programjának némelly alapszabályait közleni. — Minden tagnak köteleessége „az alkotmányos sza-badságot, törvényességet pártolni és előmozdítani, különösen az alkotmányos rendet teljes erőből föntartani.” — „Alkot-mányosan védeni a királyt, a dynastiát, alkotmányos felelős ministeriumot, és tisztelni minden felsőbbiséget, míg a tör-vényes ösvényen jár.” — Es ez gondolom nem reactionalis irány; inkább működnek a „Martius 15.” hősei reactionalis irányzatban, legalább nálunk azt mondják. — De e társulat nem is panszlavisticus, hiszen a 3ik pont szerint „szükség a népet a magyar nemzetiséghez édesgetni, buzdítani, a bizodal-mat és sympathiát ébresztetni, és a néppel a közös haza érdekében összefoorni;” — hiszen Sárosban a panszlavismus sokféjú hydrája még nem is mutatkozott, és én reményem, hogy az alkotmányos Sáros elég erős leend az igazság s tör-vényesség paizsával neki ellenállani. — De nem is valami vallásbeli — állitólóg pápista társulat ez, hiszen a társulat „köteleességévé teszi (4 pont) minden tagnak a törvényesen bevett vallások tisztelbetni tartása felett nem csak örködni, hanem a netalan előfordulható izgatók ellen erélyesen föllépni, és e részben is a törvényes rendet fentartani.” — Nem ugy van nálunk, mint a vallásbeli szabadság napjaiban annyira elté-vedt szomszéd Szepesben, pedig mi is ugyan azt, csakhogy ellenirányzatban tehetendűnk. Es ezek „a szegény polgárok társulatának” föalapszabályai; a többi a beligazgatást illetően — bátran elhagynom.

*) Kérjük. — Szerk.

inyére volt a csekély fractiónak a történetek hü tükre, melyben magát egész valójában megláthatá, a jegyző-könyv egész terjedelmében meghagyott azon csekély módosítással, hogy e kifejezés „más megyébe áthelyezni” ezzel „máshová elhelyezni” cseréltetett föl, miután mint egyik jeles szónokunk előadá: nem illő, hogy azt, ki nekünk nem tetszik, nem kell, más megyére tukmáljuk, egyébiránt marad a jegyzői remek szerkezet. — (Vége köv.)

Ír-füzér.

— B. Jósika Mikl. furcsa eseményt ír a P. H.-nak a szebeniekéről. Ők Fleischmann helybeli hadi parancsnokot macskazenével akarák megtisztelni; ez, mint tréfás ember, ismervén a jó szebenieket, a macskazenészek megjelenésekor kirendelt nehány dobost, de fegyveres katonát egyet sem; a zenészek a dobszóra futni kezdtek és szaladtak majdnem a harmadik faluba, honnan asszonyokat küldöttek vissza megtudni: van-e a városban katonaság kiállítva.

— Az Agr. Ztg legújabb, jun. 20d. számában írja, hogy a megyei kisgyűlésen egyedül kíváncsiságból telontatott a magy. hadügyminister egy német levele, 6 fels. kéziratának, mely a hadügyministerhez szól, másolatával; ez iratok (mellyeket a magy. határszélekre állított horvátországi katonaságnak a tengerpartra rendelése sat. iránt már közlénk a hiv. értesítvények közt) az ottani hadi parancsnoksághoz érkezett levéllel együtt az acták közé tétettek. Quoouque tandem?

— A törvényellenes zágrábi tart. gyűlésből kiemeljük a még nem közlött, de tudomásra méltó részleteket. A jun. 7ki ülésben bejelenté magát bizonyos Dusan Lamb Vilmos, követe, mint önmaga állítá, nem a cseh népek, hanem a prágai szláv comiténak; beszélt ausztr. szlávok egyesüléséről, üdvözlé ebben a horvátokat, és meghívá őket a cseh gyűlésre. Határozatot, hogy követek fog-nak küldetni a nép nevében a cseheket üdvözlendők.

— A magy. országgy. munkálatai bizottmányhoz utasítottak véleményezés végett. Csepulics megjegyzése, hogy a gyűlés nyilatkozassa ki a tized és robot megszüntét, a bán kimondá, mi szerint ő már küldött minden községnek diplomat, melyben minden parasztot urbéri tartozásaitól felment (?), s remélvén, hogy ez intézkedése jóvá hagyatik a nép által, eleve köszönetet is nyilvánít. Helyeseltetett (!) — A jun. 8. ülés csak azért tartatott, mivel a bán utasítást kapott Eszékről, mi szerint Verőce-megye a magy. országgyűlésre követek küldését határozta. Osegovich Metell indítványára biztosul küldetett ki azonnali gr. Nugent Albert megbízással egész Szlavoniára.

— A jun. 9. ülésben dr. Kocsevar, a „Steier slovenia,” nem a nép küldötte szinte a szlávok egyesülését üdvözlé. Osegovich biztosítá, hogy Horvátország nem feledkezik meg rólok, mint nem feledkezett meg a szerbekről. Ezután felvették a bizottmány munkálata a Magyarországi viszonyt illetőleg. Ennek 1) pontja: hogy a m. ministerium nem ismertetik el, egyhangulag elfogadtatott. 2) pont: a beligazgatásra egy felelős hatóság állítassék „consilium” nevezet alatt; mi ha elfogadtatik, a 3) pont szerint e consilium első tanácsosait 6 fels., alsóbb hivatalnokait pedig a bán nevezendi. Nemesics nem látá üdvösnek az illy indirecte kimondott szakadást Magyarországtól, mert a m. korona alatti népeknek, főleg a tótoknak szüksége van Horvátorszá. gyámolítására, és a 800 éves kapcsolót már csak azért sem volna tanácsos megtörni, mert nem az egész m. nemzet feledkezett meg annyira magáról, mint a m. ministerium: meg végre mivel a magyarok lealázták már magukat illy fordításu levelezésre, és idővel hihetőleg mélyebben is meghajlandnak. (Köz-kaczaj.) Indítványozta, hogy azon esetre, ha a magyarok a szabadság, egyenlőség, testvériség elvét fentartani nem akarnák, hatalmaztassék fel a bán, a trón előtt kimondani az ultimatumot. (A szerkezet marad.) 4) A középponti ministeriumnál legyen egy orsz. tanácsos a nemzet kebeléből, kit a bán javaslatára 6 fels. nevezzen ki. — A szakadás kimondása ellen ismét többen nyilatkoztak, nem látván azt üdvösnek addig, míg a magyarok a kiegyenlítés feltételeket vissza nem utasítják, meg míg Magyarország állása Ausztria irányában tudva nem lesz. — Pisacsics a békés kiegyenlítést annyival inkább szorgalmazá, mert Dalmatia nem akarja magát a bán rendeleiteinek alávetni, és Fiume, mely havonként 120,000 pgóft. szállított a zágr. 30adivatalhoz, most minden bevételét a magyaroknak adja ki, hogy Magyarországon még 100,000 pgóft. horvát pénz van sat. — Zuvics szerint a békés kiegyenlítés már lehetlen. (A szerkezet elfogadtatott.) Mind az orsz. tanácsos mind a consilium a tart. gyűlésnek felelős. (Elfogadt. azon megjegyzéssel, hogy a középponti minist., a consilium és országgyűlés közti viszonyok Magyarország Ausztria irányában állásának meghatározása után fognak megalapítani.) 6) A horv. és szlav. katonai határvidék polgári kormányzása a consiliumra, katonai kormányzása pedig a hadügyministeriumra bizassék. (Elfogadt.) 7) A nemzeti nyelv használata bel- és külügyekben elfogadtatott. 8) A beligazgatás a tart. gyűlést, az összes monarchiávali viszonyok a közországgyűlést illetik. (Elfogadt.) 9) A jun. 26. ausztr. közországgyűlésre két követ küldetik. (Elfogadt. azon megjegyzéssel, hogy miután az ausztr. tartományokban csak 7 millió német lakik, szláv pedig 17 millió, az országgy. szláv nyelven is lehessen beszélni.) 10) Ez értelemben minden szlávokhoz Ausztriában proclamatio bocsáttatik. (Elf.) 11) Minden szomszéd szláv tartományok szorosabb politikai szövetségéről. 12) A Magyarországi barátságos kapcsolatok a pragm. sanctio értel-

mében, a szabadság, egyenlőség és testvériség elvén minden nemzetiséget illetőleg, fentartásáról, azon esetre, ha a két nemzet és Magyarország és Ausztria közti viszonyok, másképp határozatnak meg. 13) A beligazgatási hivatalnokok szaporításáról különösen Alsó-Szlavoniában, 14) hogy a beligazgatásai kijelentések, mielőtt 6 fels. elé terjesztetnek, a hatóság képviselőiből alakuló consilium által jóváhagyassanak, 15) hogy a többi politikai hivatalnokok kinevezése, mi 6 fels. illeti, csak ideiglenes legyen, megerősítés végett azonban 6 fels. elé terjesztessék, de a magy. minist. közbejötté nélkül, 16) hogy a hétszem. táblára telebbezés ne történjék, míg a horv.-szlav.-dalm. törvénykezés rendezve nem lesz, 17) hogy a m. minist. „ravasz tervét” meghiusítására az udvarnál Horvátorszá. részéről egy képviselő legyen — mind elfogadtattak. Ez utóbbi állomásra a bán báró Kulmert ajánlá. A 18. pont, miszerint míg a bán távol lesz, Lentulai Imre mint báni helytartó ideiglenesen kormányozzon, szinte elfogadtatott. — Ezután a bán kinyilatkozta, hogy miután 6 felségéhez kell távoznia, ha gyenge személye netán áldozatul esnék, kéri a mindenhatót, hogy az ő véréből sarjadjozzék fel a nép boldogsága és jóléte.

— A felirás, mely most felolvastaték, a fenebbi munkát nevezetesebb pontjaira van alapítva, benne a kapcsolatok függetlensége a történeti jog alapján indokoltva. E felirás, mint közlök, a bán vezérlete alatt nagy számú küldöttség által vitetett fel a trón elé.

— A karloviczi és szerémi jun. 12. események következtében a tart. gyűlést ugynevezett igazgató választmánya jun. 15ről 6 felségéhez petitiót intézett, melyben Hrabovszky elmozdítását, és a polgári háború eltávolítása végett Szlavoniát és a Szerémséget a bán hatalma alá helyezni kéri; sőt tenyegedőzik, hogy az olasz földön harezoló határörök, ha meghallják, hogy itthon testvéreik, rokonaik sat. öldököltenek, könnyen hazajövetelre határozhatják magukat.

— Mohácsról az általunk is közlött tudósításra czáfolatul írják a P. H.-nak, mi szerint a tisztújítás esendben folyt le. A tanács tagjai tudnak irni, becsületes emberek és jó magyarok. A választás nem erőszakkal történt. Sztankovics, noha g. n. e. vallású, de távolról sem illy igazgató. (Most melyik tudósításnak higgyünk?)

— Gyurikovics György pozsonyi e. b. váltót. széki bíró, a m. acad. lev. tagja, — ki egy munkájában alaposan megmutatá, miszerint a szlavonai megyék Magyarországhoz kétségtelenül tartoznak, melyek Horvátországhoz soha sem tartoztak, — f. hó 25. d. e. szélütés következtében, élte 68. évében, hirtelen meghalt. Béke hamvaira!

— Az illy-bánsági ezred kerületéből jött legújabb tudósítások szerint, a határörvidéken a törvénytelenségek fokról fokra hágnak. Bizonyos Stanimirovics által Pancsováról, dollavai századbéli 50 közembernek kísérete mellett az 6-palánki harminezadivaltól, az ugynevezett nemzeti congressus nevében 1043 forint e. p. erőszakkal elvitetett, s Moldova ellen hasonló merény intéztetett. — Az őrvonal (cordon) több helyütt tetteg átrottatott; s az ezredparancsnokság azt nyilvánította, hogy mind ezen tetteket meg nem akadályozhatja, mert azok a nép akaratan alapulnak. — A homolici fiók-vesztelő intézetnél folyó hó 14kén a nélkül, hogy az őrvonal hatóság által meggátolhatott volna, erőszakos vesztelő-úthágás történt, minthogy a Szerbiából nagy számmal áttöröket magok a homolici lakosok vezették. A folyó hó 11kén kibocsátott felszólítás kihirdetése végett Dreihann alezredes által az ezred kerületbe küldött Loncsarevich alszázados Dollován a nép kívánatára letartóztatott és Pancsovára vitetett, hol Kirillovich bánsági alhadnaggyal együtt a biztossági választmány által fogva tartatik, s kiszabadítása a főhadikormányzó parancsa következtében sem eszközölthetetik. — Fejértplompon folyó hó 16kén az illy és német párt között komoly összenedülés történt, melynek véres következményei csak nagy bajjal hártathattak el. — Egy Belgrádban ugyancsak f. hó 16kén kelt tudósítás szerint a Karloviczi Pancsovára vitetett ugynevezett nemzeti pénztárt Belgrádba menekítették, s a szerb pénzügyi ministeriumnál tették le. — Végre a pétervárad ezredben az őrvonal a beállott anarchia mellett fel kellett oldani, és az átmenetel egészen szabadon hagyni. A nemzetiségek összenedülése tehát úgy látszik, a bánsági részeken is terjed, minek legszomorúbb következményei lehetnek, ha csak 6 felségének a határörvidékiekhez s a horvátok és tótokhoz intézett utóbbi manifestumai a kedélyeket le nem esendítik.

A zsidók hadi szolgálata, és a napi renden levő zsidó-üldözések ügyében. (Folytatás.)

Másik kérdés, politikai kérdés, és szinte olly fontos: Hogyan katonáskodjanak a zsidók?

Az idézett szent írási helyekből világos, hogy a zsidók mostani állapotukban nem igen alkalmasak harc mezején a győzelem kivívására; mert kinek zive félénk, s akkor is elfut, midőn senkitől nem kergettetik, micsoda bajnok volna az? Nagy feladat illyenből hőst csinálni!

Eddig a zsidókat úgy nálunk mint mindenütt, talán azon politikai szempontból indulva, hogy ez is egy eszköz lesz az óhajtott összeolvadásra; nem tekintvén külön vallási és polgári helyzetüket, isteni végzéstől eredő idegenkedésüket, különböző jellemüket, melyeknél fogva teljes alkalmatlanok ugy az állandó egyesülésre, mint a

nyílt csatázásra, a magyar ezerekbe a keresztények közé besorolták; a mi egy részt némileg következetesnek is mutatkozik; mert kik a keresztények között elszórtan velők vegyest lanknak, úgy látszik, hogy velők vegyest szolgálhatnának is; de nem úgy van! Ők vegyest lanknak ugyan, a hol kénytelenek vele, mert ezt ki nem kerülhetik, mivel az Isten ugy akarja; de a hol csak lehet, külön szakasztják magukat, az ugy nevezett Ghetóba, kapukkal vagy zsinorral elválasztott zsidólakba vonulnak, s minden másban is szorosan elkülönzik magukat; s a tapasztalás is mást mutat; az álladalmak sem egyik sem másik czélzataikban nem igen boldogultak velők; mert a zsidók csak zsidók maradtak; ritkán lett valamelyik keresztény; — jellemükre nézve is ugyanazok, mik már 18 év század óta voltak; azaz: makacsok, lelki vakok, és mint minden erőten, fegyvertelen gyengébb ember s állat szokott lenni, mely magát nyíltan hatalmas megtámadója ellen nem védelmezheti, ravaszok, csalárdok, alattomosok, uszoráskodók, s másokat kerülők; de maguk között szorosan összetartók; mind a mellett pedig belsejökben mégis felette kevélyek; önhittek, elbizakodottak, nagyra végyők, követelők, másokat lenézők, mint eddig voltak; s mind ez el nem mulhatik, miglen meg nem aláztatnak: a zsidó vitézek pedig szinte ugy, kiket összefogadtunk, s ezredeinkhez adtunk, telenek, bátoratlanok maradtak, csak kénytelen szolgáltak, és mivel így egész viszonyaikból kiragadva, természeti állásaikból kiragadva, természeti állásaikból erőszakosan kiszakítva, minthogy idegen légben, idegen elemben érzék magukat, hol minden állat, és növény elfonnyad, elhervad, s idő múlva el is vész, valami különös vitézetteikről ellenség előtt sem lehet sokat hallani, s a ki közülök a csatamezőn a sorban jelen volt, s vitézül harezolt, nem tette vitéz elszántaságból, harezias fellelkedésből, hogy derék tett által majd szép hirt, nevet, érdemjelt szerez magának; mert tudta előre, hogy illyetén megkülönböztetése a nagyobb számú vitéz keresztény társaival közös levén, s köztük felosztva ő reá s nemzetére amugyis alig fog valami kis részesécskét belőle háromolni; s ha netalán a hazáért vitézül elvérzik, majd senki sem lesz a keresztény társai közül, ki oda menjen, s azt övének otthon elbeszélje; hanem azért tette, mivel engedelmeskednie kellvén, a sort oda nem hagyhatta. Szóval a zsidók eddigi katonáskodása a keresztényekkel vegyest, csak olly forma kényszerített robot volt, melyet csak imigy amugy le szolgáltak ugyan; de miből a honnak igen kevés, vagy tán semmi valódi haszna nem volt. Más részt pedig maguk a keresztény vitézek sem szolgáltak örömet velők; szinte csak kényszerítve türtök őket maguk között; s a szegény zsidónak vajmi sajnos lehet a sok guny, lenézés és csufolódás miatt a helyzete; mert hiába! az ellenszenvet nem lehet egészen elfojtani, s az illy türelmetlenek nálunk sem hiányzanak.

De mit tegyünk hát a zsidókkal? Ne kívánjunk-e semmi honvédelmi szolgálatot tőlök, mivel ez így van? Koránt sem! Ez talán még nagyobb ingerültségre szolgáltatna okot; mert így Ők volnának az egyetlenegy kiváltságosak a honban, és nem csak az irigykedők, de már minden keresztény honfi méltán kérdezhetné: honnan e kiváltság? miért épen a jöttment zsidók mentesek a közös kötelességtől? mivel érdemlették Ők ezt maguknak?

Lehetne ugyan a zsidókra személyes szolgálat helyett pénzbeli terheket is róni; és erre Ők alkalmasint, ugy vélem örömet rá is állanának. De még ez is némileg bosszantó lenne, és szemet szurna a keresztényeknek; mivel ez ugy tüntetné elő a zsidókat, mint vagyonos urakat, kik képesek magukat pénzzel a szolgálatból kiváltani; a keresztény köztitézeket ellenben ugy mint, a zsidók szegény bérencz szolgáit.

Lehetne ugyan e helyett követelni tőlök: hogy kiki alkalmas helyett állítson maga helyett, megalkudván vele, a ki hogy tud; de ez ellen is az előbbi ellenvetés harezol; azonkívül pedig e mind a kettő esőkkentené szám szerint a kiállítható hadi erőt; mert a ki figy zsidó helyett szolgálhatna, tehát azon hadi erő, melyet illy esetben az őszves fegyverfogható zsidóság köteles volna kiállítani, ha csak a külföldiekből nem állítanának elfogadható helyetteseket p. o. csángó magyarokat, száma nézve egészen veszendőbe menne. Ha azonban a helyettesítés a keresztényeknek megengedtetnék, lehetne, sőt kellene a viszonyosság s igazságosság kedvéért béke idején a zsidóknak is bizonyos számig megengedni.

Hogyan, szolgáljanak hát már a zsidók, ha sem így sem amugy nem jó? Bajos elhatározni! — Véleményem szerint itt is legjobban eligazodunk a teendők iránt, ha mi a zsidó nemzetben jól megkülönböztetjük azt, mit az Isten atyjaik vétke miatt rájuk mért, és mi bennök rosz, attól, mi e szerencsétlen népben mind a mellett még mindig jó, dicséretes, és tiszteltre méltó maradt; mit Isten is Ő bennök tisztel, és jövendőben tőlök még vár, s mi bennök még haszonvehető, s megjobbítható. Ha mi ezt ügyesen a haza javára fordítjuk; a kivihetetlen dolgokkal pedig felhagyunk, minden esetre legokosabban fogunk intézkedni.

Igénytelen nézetem tehát az: hogy sokkal jobb lesz, ha mi őket ugy a rendes katonaságnál, mint a nemzeti őrseregekben czentul külön könnyű gyalog és lovas csapatokban, s önön vezéreik alatt vitézkedni hagyjuk; de soha egyedül magukra hagyatva; hanem mindenkor magyarjaink mellett, és szemek előtt, s tőlök függve. Elvül pedig az szolgáljon: hogy soha őket nyílt csatába ne vezessük, hanem csak ott, s arra használjuk, mire elég ügyesek, s alkalmasok. (Vége követk.)

AUSZTRIA.

A ministerium hivatalos hírdetvénye szerint Curtatone és Montanara mellett maj. 29-én az ausztriai veszteség állott: 8 halott, 28 sebesült tisztből, 87 halott és 485 sebesült katonából őrmestertől kezdve, és 61 tudva nem levőből, összesen 669 emberből; Gvito mellett maj. 30-án 2 tiszt és 67 katonát meghalt, 1 tábornok, 3 kartszt 17 tiszt és 306 katonát megsebesített, 1 tiszt és 164 katonát holléte nincs tudva, 1 tiszt elfogva; összesen: 492 ember. — A halottak közt vannak: Mecsery Károly főhadnagy Radetzky huszár ezredéből; Popovicz alhadnagy a gradiskai ezredből. A megsebesített tábornok herceg Schwarzenberg Bódog. — Veronából Bécsbe érkezett sürgöny szerint Radetzky e várban volt; a hadsereg bőven el van látva élelemmel mindenütt; híre volt, hogy a békekötvetek Milanoból Innsbruckba már elindultak. A fegyverszünet meg kövte még nem volt ugyan 19-én, de tetleg már beállott.

FRANCZIAORSZÁG.

A nemzeti gyűlésben jun. 19-én Armand Marrast választmányi tollvivő felolvasta az alkotmányjavaslatot. Bevezetése így hangzik: A nemzeti gyűlés az isten színe előtt, a francia nemzet nevében közhírré teszi. — Az első kilencz § a jogok és kötelességeket határozza meg az evangéliom elve szerint, ne tedd azt senkinek, a mit magadnak nem kívánsz. A család és a vagyon, valamint a subsistentia biztosítottak. Franciaország egy és megszathatlan democraticus köztársaság, képviselve egyetlen gyűlés által, mely 750, alkotmányrevisio esetében pedig 900 tagból áll. A képviselő semmi más hivatalt nem viselhet, kivéve a ministerséget és némely parisi hivatalokat. A francia nemzet a végrehajtó hatalmat egy polgárra bizza, kinek czime: a köztársaság elnöke. Ennek született francziának és legalább 30 évesnek kell lenni. A nemzeti gyűlés az elnök pótlására betegségében sat. alelnököt választ. Az igazság-kiszolgáltatás ingyen történik, a formák egyszerűsítettnek. A békebírákat a megyékben a nép, a felelbiteli székek tagjait a köztársasági elnök, a cassatiozók bírját a nemzeti gyűlés választja. A számvevő főhivatal tagjait a statutanács választja és el is mozdihatja. Lesz egy legfőbb bíróság, mely a ministerségek, a köztársaság elnöke és a képviselők felett fog bírni. Ez a vádlottakat a nemzeti gyűlés határozatára idézi maga elé. Az eskütszék rendőri vétségekre is kiterjesztetnek. A hadi erő a nemzetőrségből s a szárazföldi és tengeri hadseregekből áll. Az elnök mindnyájának főparancsnoka, de hadi operatiókat személyesen nem vezet. A helyettesítés a hadseregben eltöröltetik. Idegen

seregeket a nemzeti gyűlés felhatalmazása nélkül francia határra hívni nem szabad. A halálos büntetés political vétségeknél el van törölve. A sajtó-, vallás- és oktatás-szabadság, valamint a nyilvános gyűlések tartásának joga, a mennyiből a rend és esendet nem veszélyeztetik, elidegeníthetetlen jogai a statuspolgárnak. A becületlegio megtartatik, republicanus szellemben átalakítva.

Junius 11-ére olesó lakoma volt hírdetve a vincennesi ligetben a munkások testvéri egyesülésére. Jun. 19. falragasztványok által e lakoma július 14-ére, a bastille lerontásának évnapjára tétetett át, és nem a ligetben, hanem a neuillyi hid és a sz. Martin esatorna közti téren fog tartatni. A lakomások száma a jegyek kelendősege szerint itélve legalább 200,000 leend. A kormány e lakomának némi aggodalommal néz elibe.

Guizottól a londoni aristocratiában egy röpirat forog kézen, mellyben keserűen panaszkodik Lajos Filep két-színűségéről a februariusi napokban, és a királyság megbukását főképp ennek tulajdonítja. Az ő elbeszélése szerint Lajos Filep az okt. 29-ki ministerium leköszönésének elfogadása után az ügyek igazgatását Moléra bizza, a nélkül, hogy őt forma szerint kinevezte volna. Ez által a hatalom gyakorlásában hézag állott be, s a kiadott parancsok zavarossága és az igazgatás hiányzása innen magyarázható. Lajos Filep ekként dicatorrá tette magát, mi szerint a tusa kimenetele után vagy Molét választassa, vagy Guizot ministeriumát tartsa meg.

Pariban jun. 20-án híre volt, hogy Savoyában forradalom ütött ki ilyen jelszavakkal: „Eljen az olasz köztársaság! Le Carlo Albertóval!”

POROSZORSZÁG.

A ministerium jun. 20-án tökéletesen felbomlott, mint mondják az Oroszország ellenében hozandó hadi rendszabályok felett. Canitz helyébe hadügyminiszernek Schreckenstein tábornok nevezetett ki; a többi miniszer még nincs kinevezve. — A határszélekről magánlevelek az orosz hadak előnyomulását, sőt a porosz határoknak már átlépését hírdetik; t. i. Königsbergből a berlini Zeitungshallenak jun. 18-ól azt írják, hogy Rzenzewy lengyel városkában előcsapatul 1500 orosz lovas érkezett meg. Azonban Boroszóban a demokraták egyesülete jun. 20-án az orosz invasio iránt felvilágosítást kért a kormányhatságtól, s ennek elnöke azt felelé, hogy előtte semmi sincsen tudva. A berlini kormánylap, a Staats-Anzeiger mélyen hallgat. — Annyiban minden tudósítók összehangzó, hogy a porosz határoktól nem messzire impoant orosz hadi erő áll indulásra készen, égvé a vágytól, nyugoton érdemeket szerezni; és hogy a bujtogatók fő-

leg vallási indokokat használnak, mondván többek közt, hogy az orosz vallás a katolikustól úgy sem különbözik nagyon, tehát a czár ennek is védura, hanem az istentelen protestansokat kell ránczba szedni; a czár véget akar vetni a barbár rendtelenségek, stb. Az Allg. Oest. Zeitung is valószínűnek tartja az orosz berontást, ha a democratia Poroszországban republikanus alakban kezdene mutatkozni.

ANGLIA.

A londoni lordmayor jun. 17-én a szokásos lakomát adá, mellynél hosszabb beszédek tartattak. Midőn a lordmayor a királynéra és királyi családra, a hadseregre, a jelenlevő idegen követekre és ministerekre felköszöntött, az utóbbiak nevében lord John Russel felelt. Beszédében a kor viszonyairól emlékeztetve, a rend és mérséklet szellemét dicsérte, mellyet London városa a chartisták egyes zavargásainál tanusított, és általában a nemzetek közti béke fentartásának reményét fejezte ki. Ezt Palmerston lord is ismételte, hozzátevén, hogy ha a szárazföldön a béke némely helyen megzavartott, ezt ő csak ideiglenesen tartja, mivel Anglia a békét mindenütt helyreállítani törekszik.

Oláhország.

Bukarest, jun. 13. Minden politika a cholera előtt háttérbe lépett. E. h. 7. óta naponkénti 5 esetről 186-ra lépett; tegnap ennyi volt a megbetegedett; a betegek ötdörése hal el. A kór igen heves és lejárása gyors. A lakosok általános rémülésbe estek, és a kik elutazhatnak, a hegyekbe vagy a külföldre futnak. Még az itt dolgozó erdélyi cigányok is visszaveszik utileveiket, miután vajdájok meghalt. Minden törvényszék be van zárva, a szülők az új intézetből gyermekeiket haza viszik. Minthogy pedig a herceg udvarán a cselédség közt nyolcz köreket fordult elő, s tegnap egy dajka is choleras lett, ma a herceg és hercegnő is a hegyekbe költöztek. A hospodárnak ez eltávozása a fővárosból ilyen minden tekintetben criticus időpénzben általános roszaltatik. A kór elterjedését alkalmasint a néhány nap óta rendkívüli hőség segítette elő. (A cholera konstantinápolyi jun. 14-ai tudósítások szerint itt is gyarapodott; egy hét alatt 42 halálos volt.)

Legujabb. Péterváradról jun. 21. írják a P. Ztg-nak, hogy a határorok s ilir-szerb lázadók ő fels. manifestumának kihirdetése következtében magukat a m. ministeriumnak aláveték és szétoszolván haza felé utban vannak.

Tulajdonos és felelős szerkesztő
Vida Károly.

Hírdetések.

Wigand K. F. Pozsonyban és Sopronyban, Siegler M. Nyitrán, Wachter F. Nagy-Szombaton, Hagen K. Kassán, Benzur és Vetter Eperjesen, Telegdy L. Debreczenben és minden hiteles könyvárusnál Magyar- és Erdélyországban kapható:

JOSEPHI MÁRTON

LEXIKON

trilingue latino-hungarico-germanicum ad ductum

Lexici scholastici Schellerani et Kirschiano-Borniani elaboratum, ac vocabulis mediæ ævi terminicis scientiarum technicis ubique distinctis, auctum addito Terminorum juridicorum, imprimis in jure hungarico usitatorum, glossario.

Nagy 8-rét. 2 kötet. Füzve 2 forint pengő pénzben.

NÉMET-MAGYAR-DEÁK SZÓTÁR.

A legjobb szókönyvek, különösen Kraft német-deák lexicon szerint készítette

MÁRTON JÓZSEF.

Nagy 8-rét. 2 kötet. Füzve 2 ft pgő pénzben.

Heckenast Gusztávnál Pesten megjelent

és
Wigand Károlynál Pozsonyban

kapható:

KOSSUTH LAJOS arczképe

BARABÁS rajza után.

Finom atcélmetszés 40 kr. pengő pénzben.

Epen most jelent meg

Heckenast Gusztáv

pesti könyvárus és kiadónál és minden hiteles könyvárusnál kapható:

Bankár és Báró.

Szomorujáték három felvonásban.

Irta

Hugo Károly.

Nagy 8-rét. Füzve 48 kr. pengő pénzben.

Heckenast Gusztáv

pesti kiadó könyvárus által kapható:

Hugo Károly.

Brutus és Lucretia.

Dráma négy fölvonásban. Nagy 8-rét Pesten 1847. füzve 1 ft 40 kr. pp.

Egy magyar király.

Történeti dráma négy fölvonásban. Nagy 8-rét Pesten 1847. füzve 1 ft 40 kr. pp.

Nyomatja Landerer és Heckenast.

Heckenast Gusztáv

pesti könyvárus és kiadónál megjelent és minden hiteles könyvárusnál kapható:

Legujabb és legtömöttebb

MAGYAR-NÉMET és NÉMET-MAGYAR
SZÓKÖNYV.

A magyar nyelv újabb és legujabb alakulását tekintve, legjelesebb kútfők után készítette

Farkas Elek.

Tömnymatu kiadás. Német-magyar rész (egy kötet) 12-rét Pesten 1847. 3 fuzet 24 iv.

Előfizetési ára csak 1 ft 12 kr. pengőben.

Heckenast Gusztáv

könyvkereskedésében Pesten (váci-utca 15. sz. a.) kapható, s minden könyvkereskedés által megszerkezhető:

Neue

CROQUIS

aus Ungarn.

3 Theile in 1 Band in Leinwandrücken gebunden 3 fl. Conv.-Münze.

Inhalt.

I. BAND. 1. Einleitung. 2. Die Stadt Pesth. 3. Das ungarische Theatergebäude. 4. Die ungarischen Journale. 5. Die Erziehung. 6. Die weibliche Erziehung der höhern Stände. 7. Die jungen Ungarn von Geist und Herz. Die Bevölkerung der königlichen Freistädte. 8. Der Pester Kunstverein und die Kunstausstellung 1843. 9. Die deutsche Journalistik in Ungarn. 10. Alle Gesellschaften schreiten vor.

II. BAND. 1. Eine Episode aus dem ungarischen Staatsleben. 2. Die Emancipation der Juden in Ungarn. 3. Comitatswesen. 4. Deputirtenkammer oder Standetafel. 5. Fortsetzung. 6. Fortsetzung, die Damengallerie. 7. Beschluss und Einleitung zu den Portraits. Portraits der Deputirten der Standetafel. Comitatsdeputirte diessits und jenseits der Donau, diessits und jenseits der Theiss. Abgeordnete der kgl. Freistädte.

III. BAND. 1. Aristokratie u. Pairie. 2. Zweikammersystem. 3. Die Parteien in der Magnaten-tafel. 4. Die conservative Partei. 5. Die Magnaten-Opposition. 6. Die Debatte. 7. Der Präsident. 8. Die Opposition. 9. Die conservative Partei. Die Sprachfrage in Ungarn von Franz v. Pulszky.

A nemzeti őrsereg.

Heckenast Guszt. Pesten megjelent és Wigand C. F. Pozsonyban és Sopronyban, Hagen Kassán, Benzur és Vetter Eperjesen, Telegdy L. Debreczenben és minden hiteles könyvárusnál Magyar- és Erdélyországban kapható:

Hadi műszótár.

Magyar-németül és német-magyarul.

Köze bocsátja

Kiss Károly.

Nagy 8-rét. Füzve 48 kr. pgő pénzben.

Wigand K. F. Pozsonyban és Sopronyban, Siegler M. Nyitrán, Wachter F. Nagy-Szombaton, Hagen K. Kassán, Benzur és Vetter Eperjesen és minden hiteles könyvárusnál Magyar- és Erdélyországban kapható:

MAGYAR ÉS NÉMET

BESZÉLGETÉSEK

KÉZIKÖNYVE, vagyis GYAKORLATI UTMUTATÁS két nyelven a társalkodási, ipar- és közélet legkülönneműbb viszonyaiban helyes és ügyes kifejezésre.

Szerkeszté GARY.

Harmadik javított s meghövitett kiadás. 8-rét. füzve 1 ft pp.

MAGYAR ÉS NÉMET

Beszélgetések

és

NYELVGYAKORLÁSOK.

Szerkeszti

Királyföldy Endre.

12-rét. Füzve 40 kr. pengő pénzben.